

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

PaedDr. Emília Lapčáková

Slovenskí básnici vo webqueste

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: PaedDr. Emília Lapčáková

Kontakt na autora: Spojená škola, Obchodná akadémia, Centrálna 464, 089 01 Svidník
lapcakova@gmail.com

Názov OPS/OSO: Slovenskí básnici vo webqueste

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2013

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Eva Balová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

webquest, prezentácia, vitalizmus, katolícka moderna

Anotácia

Práca sa zaoberá využitím didaktickej techniky na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Prináša praktickú ukážku literárneho webquestu s využitím internetových zdrojov . Formou didaktického projektu ponúka inšpiráciu pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry pri vyučovaní literatúry netradičnou a pre žiakov motivujúcou formou. Metodika je spracovaná s cieľom rozvíjať kľúčové spôsobilosti žiakov inovatívnymi vyučovacími metódami podporovanými IKT. Zhodnotenie dosiahnutých výsledkov je súčasťou práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1 Didaktická technika vo vyučovaní slovenského jazyka a literatúry	6
1.1 Projektové vyučovanie.....	6
1.2 Webquest.....	7
1.3 Interaktívna prezentácia	9
2 Prezentácia vyučovacích hodín.....	10
2.1 Vyučovacia hodina č. 1 – Rudolf Dilong.....	10
2.2 Vyučovacia hodina č. 2 – Ján Smrek.....	20
3 Vyhodnotenie vyučovacích hodín.....	34
3.2 Vyhodnotenie webquestu.....	35
ZÁVER	36

ÚVOD

Témou našej práce je praktické využitie IKT pri osvojovaní a precvičovaní vedomostí zo slovenskej literatúry v 3. ročníku strednej školy. Naším hlavným cieľom bolo vytvoriť modelové hodiny zamerané na získavanie a upevňovanie vedomostí formou webquestu. Snažili sme sa vytvoriť metodiku inovatívnych foriem získavania a upevňovania vedomostí, ktoré rozvíjajú kľúčové spôsobilosti žiakov s využitím IKT.

V prvej kapitole sme sa zamerali na možnosti využitia didaktickej techniky na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Zdôvodňujeme jej význam vo vyučovacom procese. Charakterizujeme informačno-komunikačné technológie, ktoré je možné využiť na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Rozoberáme tu projektové vyučovanie, webquest a interaktívnu prezentáciu.

Kľúčovou v našej práci je druhá kapitola, ktorej obsahom je didaktické spracovanie dvoch modelových hodín. Prvá vyučovacia hodina má formu získavania a upevňovania vedomostí o Rudolfovi Dilongovi v 3. ročníku strednej školy. V nadväznosti na štátny vzdelávací program sme vytvorili webquest na získavanie a precvičovanie vedomostí o Rudolfovi Dilongovi. Využili sme internetové zdroje s cieľom zvoliť netradičnú a pre žiakov motivujúcu formu získavania vedomostí. Žiaci pracovali v multimedialnej miestnosti a následne hodnotili použitú formu práce.

Využitie webquestu pri získavaní informácií o Jánovi Smrekovi sme realizovali na troch vyučovacích hodinách. Tri modelové hodiny sú určené pre žiakov 3. ročníka na získavanie a upevňovanie učiva o Jánovi Smrekovi. Žiaci pracovali v skupinách a ich úlohou bolo na základe vypracovaného zadania, s ktorým sa oboznámili na prvej vyučovacej hodine, získať prostredníctvom internetu informácie a po ich spracovaní ich prezentovať na druhej hodine.

Hodnotenie projektu je súčasťou tretej kapitoly. Spracovali sme tu výhody a nevýhody týchto foriem práce z pohľadu pedagóga, ale aj zo strany žiakov.

1 DIDAKTICKÁ TECHNIKA VO VYUČOVANÍ SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY

Obsahová reforma v predmete slovenský jazyk a literatúra vymedzila nový obsah v tomto predmete, osvetlila východisko konštruktivismu v koncepcii výučby slovenského jazyka a literatúry a zaoberala sa komunikačno - zážitkovým modelom vyučovania. Výsledkom zmeny vzdelávania je absolvent, ktorý vie svoje získané vedomosti využiť v rámci širších súvislostí a situácií a získa schopnosť samostatne sa učiť.

Didaktický konštruktivismus mení rolu učiteľa a rolu žiaka vo vzdelávacom procese. Učiteľ riadi učebnú činnosť a žiak rieši problémové úlohy, ktoré zodpovedajú obsahu vednej disciplíny a zároveň rozvíjajú žiakove poznávacie operácie. Pre dosahovanie požadovaných výsledkov je nevyhnutné používať modernú didaktickú techniku, napríklad multimédiá, hlasovacie zariadenie, blogovanie, interaktívnu tabuľu, elektronické lexikografické príručky, Slovenský národný korpus, videokonferenciu, ktorá nie je len prostriedkom na osvojovanie učiva, ale získané zručnosti budú žiaci využívať aj vo svojom profesijnom alebo osobnom živote.

1.1 Projektové vyučovanie

Autormi projektového vyučovania sú J. Dewey a W. H. Killpatrick, ktorí rozpracovali problémové a projektové vyučovanie ako prostriedok demokratizácie a humanizácie výučby [15]. Je to jedna z koncepcií charakterizovaných najvyšším stupňom samostatnosti poznávacej činnosti žiaka. Popri klasickom vyučovaní umožňuje rozširovať kvalitu učenia a vyučovania. Je predovšetkým orientovaná na žiaka, ktorý sa má učiť na základe svojich záujmov a potrieb.

Za zakladateľa projektového vyučovania sa dnes považuje W. Kilpatrick, ktorý v roku 1918 vydal spis Projektová metóda, v ktorom charakterizoval projekt a rozdelil ho na rôzne typy. Cieľom tejto metódy je aktivácia žiakov a zvýšenie ich záujmu o výučbu tým, že projekty majú blízko k ich životu a záujmom. Povedal: „Myslenie je minulé skúsenosť, ktorá riadi naše dnešné činy.“ [6] Popri rozvíjaní iniciatívy, samostatnosti, tvorivosti, kritického myslenia, schopnosti spolupráce, komunikácie, schopnosti riešiť problémy, hľadať informácie sa v pozitívnom smere rozvíja aj citová a hodnotová stránka žiakov. Pri plánovaní sa učia organizovať si svoju prácu, vypracovať ju, dokončiť a niesť zodpovednosť. Významnú úlohu zohrávajú aj vedomosti a nadšenie učiteľa.

Druhy projektov

Projekty môžu navrhovať:

1. samotní žiaci – spontánne žiacke projekty
2. učiteľ – projekty pripravené učiteľom (umelé)
3. žiaci a učitelia v spolupráci – kombinované projekty

Podľa cieľa možno projekty rozdeliť na:

- a) problémové (cieľom je vyriešiť nejaký problém)
- b) konštrukčné (niečo vytvoriť, skonštruovať)
- c) hodnotiace (skúmať a porovnávať)
- d) drilové (nacvičiť nejakú zručnosť).

Podľa počtu riešiteľov môžu byť projekty individuálne a skupinové, podľa časovej dĺžky krátkodobé alebo dlhodobé, podľa miesta realizácie školské, domáce a kombinované [15].

Znaky projektového vyučovania

Žiaci projekt má svoje charakteristické vlastnosti [11]:

1. samoorganizovanosť – žiak si sám organizuje, ako bude pri riešení projektu postupovať
2. zodpovednosť – tým, že žiaci nesú za svoj projekt zodpovednosť, preberajú zodpovednosť aj za svoje vzdelávanie
3. orientáciu na cieľ – projekt nie je aktivita s otvoreným koncom, pri projektoch neplatí, že cesta je cieľ
4. orientáciu na produkt – konkrétny výrobok, objav, zorganizovaná akcia je hmatateľným výsledkom ľudskej činnosti a na konci projektu sa bude hodnotiť
5. medzipredmetovosť – projekt má prepojenie na reálny svet a iné predmety, vyžaduje skúsenosti z rôznych oblastí
6. dôraz na praktickú činnosť – je to forma učenia sa vlastnou aktivitou
7. orientácia na záujmy zúčastnených – kľúčová je motivácia, je dôležité, aby žiaci prijali projekt za svoj
8. situačný aspekt – projekt často vyplynie z určitých okolností a tiež sa realizuje vzhľadom na okolnosti

Prínos a význam projektového vyučovania

Cieľavedomé využívanie projektovej metódy na hodinách prináša veľa výhod pre učiteľov učiteľov a žiakov.

Kladné stránky projektového vyučovania

- má motivačnú silu
- zamestnáva a formuje celú osobnosť
- učí spolupracovať
- učí diskutovať a formulovať názory
- učí riešiť problémy
- učí tvoriť, podnecuje fantáziu
- učí hľadať informácie, triediť ich a vyberať z nich tie dôležité

Problémové stránky projektového vyučovania z hľadiska realizácie

- učiteľ musí všetko premyslene organizovať a riadiť
- učiteľ musí odhadnúť mieru samostatnosti a zodpovednosti žiakov
- učiteľ musí odhadnúť mieru zaradenia projektu do výučby a jeho obsah vzhľadom na systematiku učiva
- učiteľ musí ustrážiť zásadu postupnosti a primeranosti poznatkov

Veľkým pozitívom projektového vyučovania je, že si žiaci počas neho neosvojujú už hotové alebo abstraktné poznatky, ale ich sami získavajú a objavujú. Na základe vlastných skúseností sú žiaci schopní rozvíjať svoje poznávacie schopnosti.

1.2 Webquest

Webquest patrí medzi moderné, inovačné metódy vyučovania zamerané na využitie informačno-komunikačných technológií vo vyučovacom procese. Ide o výučbovú

aktivitu, pri ktorej je úlohou žiakov na základe učiteľom vypracovaného zadania na konkrétnu tému, umiestneného na webovej stránke alebo pevnom disku počítača, získavanie informácií prostredníctvom internetu, ich spracovanie do ucelenej podoby a prezentovanie. Často sa pri tom využíva forma skupinového vyučovania, keď každý žiak dostane konkrétnu rolu alebo výskumnú úlohu. Tá môže mať výrazne motivačný charakter. [6] Webquest však vedie v práci nielen žiakov, ale i učiteľa. Je to spôsob zmysluplného zapojenia modernej technológie, ktorý oslovuje stále väčšie množstvo učiteľov.

História webquestu

Webquest je pomerne mladou vyučovacou metódou – vyvinuli ho v roku 1995 Bernie Dodge, profesor vzdelávacích technológií na San Diego State University, a jeho kolega Tom March. Čoskoro sa rozšíril do celého sveta a dnes ho využívajú desaťtisíce učiteľov na všetkých svetadieloch. [6]

Štruktúra webquestu

Webquest má svoju ustálenú štruktúru. Prvá stránka by mala obsahovať názov webquestu, informáciu, pre ktorý ročník základnej alebo strednej školy je určený, a meno, prípadne e-mailovú adresu autora. Stránku môže dotvárať kresba alebo fotografia viažuca sa k danej téme. [6]

- Úvod – stručné uvedenie do problematiky s motivačným charakterom. Téma by mala byť zaujímavá a veku žiakov primeraná.
- Úloha – jasne vymedzuje, čom má žiak vypracovaním webquestu dosiahnuť. Podľa Bernyeho Dodgea je najdôležitejšou časťou webquestu. Úloha môže mať rôzne podoby:
 1. Opakovanie učiva
 2. Kompilácia
 3. Riešenie záhady
 4. Spravodajský prieskum
 5. Projektovanie
 6. Tvorivá úloha
 7. Hľadanie konsenzu
 8. Persuazívna úloha
 9. Sebaopoznávanie
 10. Analýza
 11. Vytváranie úsudku
 12. Vedecká úloha
- Postup – podrobne žiakom opisuje, ako dosiahnu splnenie úlohy. Ak je úloha skupinového charakteru, uvádza sa opis činnosti každého člena skupiny.
- Zdroje – odkazy na učiteľom vopred vybrané stránky, z ktorých žiaci čerpajú informácie pri vypracúvaní zadania.
- Hodnotenie – má podobu komentovanej stupnice alebo tabuľky s presným popisom kritérií hodnotenia.

1.3 Interaktívna prezentácia

Využitie tejto formy práce sa nám veľmi osvedčilo. Zhotovenie prezentácie si vyžaduje pomerne veľa času, ale výsledok práce je pre žiakov efektívny a zaujímavý. Tak isto aj učiteľ získa trvalý záznam svojej práce, ktorý môže meniť podľa potreby. Tento typ prezentácie pripravenej pedagógom zapája do aktívnej činnosti predovšetkým žiaka. Žiak aj bez predchádzajúceho oboznámenia sa s prezentáciou dokáže získavať informácie a overiť si kvalitu ich osvojenia. Prezentácia umožňuje žiakovi využívať vlastné tempo práce a na základe logických operácií získavať a upevňovať poznatky bez stresu a pocitu neúspechu, či zlyhania. Ak niektorí žiaci nezvládnu určitú časť, môžu sa k nej vrátiť a vlastným tempom sa prepracovať k novým poznatkom. Žiak sa tak určitým spôsobom cíti zodpovedný za priebeh vyučovacieho procesu. Výhodou tejto formy práce je aj zníženie nudnosti a nezaujímavosti výučby.

2 PREZENTÁCIA VYUČOVACÍCH HODÍN

Využitie interaktívnej prezentácie a webquestu sme realizovali na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry a vykonali sme ich v multimediálnej miestnosti. Príprava týchto hodín bola síce náročná, ale výsledok práce bol efektívny.

2. 1 Vyučovacia hodina č. 1 – Rudolf Dilong

Nová reforma vyučovania literatúry na stredných školách vyžaduje od učiteľov zvýšené úsilie. Zavádzaná koncepcia vyučovania preferujúca literárnoteoretický prístup k textu si vyžiadala zásadnú zmenu v didaktickej transformácii literárnovedných poznatkov. Literárny ahistorizmus poznačil tradičnú komplexnosť vyučovania literatúry partikularizmom.

V snahe napomôcť stredoškolským učiteľom literatúry predkladáme návrh modelu 3 vyučovacích hodín z 3. tematického celku ŠVP pod názvom LYRICKÁ POÉZIA- VOLNÝ VERŠ s tematickým zameraním Duchovná lyrika a povinného autora: Rudolfa Dilonga- výber z tvorby.

V predpokladanom návrhu sme zvolili konštruktivistický model hodiny, ktorý je v súlade s komunikačným modelom vyučovania literatúry V. Oberta, zdôrazňujúcim úlohou interaktívnosti v interpretačnom prístupe k umeleckému textu. Učiteľovi v nej prináleží úloha facilitátora a hlavný komunikačný akt (diskusia, konfrontácia názorov) prebieha medzi žiakmi frontálne v skupinách. V nich odlišnosť zadaných úloh smeruje ku kolektívnej konfrontácii záverov analýzy s vlastnou čitateľskou skúsenosťou (diskusia), až k individuálnemu uvedomeniu si duchovného pohľadu autora (sformulovať tému a ideu) a k začleneniu nových poznatkov a postojov do vlastného konceptu hodnôt (úloha napísať krátku básničku). Žiak tak v rámci vyučovacej hodiny prechádza v práci s textom niekoľkoúrovňovým zovšeobecňovaním (reťazovitost' problémových úloh): od známeho k neznámemu (od umeleckého textu k odhaľovaniu jeho štruktúry), od analýzy k syntéze, využitím aplikácie a aktualizácie poznatkov od estetického k etickému.

Tematický celok: LYRICKÁ POÉZIA- VOLNÝ VERŠ s tematickým zameraním Duchovná lyrika, učebnica, strana 56, 58

Téma: Život a tvorba Rudolfa Dilonga ako predstaviteľa katolíckej moderny

Ročník: 3. ročník SŠ (3 vyučovacie hodiny)

Ciele:

Žiak sa oboznámi s literárnym hnutím katolíckej moderny a so životom a s tvorbou Rudolfa Dilonga.

Interpretáciou a porovnaním konkrétnych básnických ukážok sa naučí pomenovať typické znaky poézie hlavných predstaviteľov katolíckej moderny.

Po skončení projektu by mali žiaci vedieť:

- Poznať charakteristické črty katolíckej moderny.
- Vedieť, kde sa využívajú texty náboženskej literatúry.
- Vedieť, čo je katolícka moderna, jej význam v bežnom živote.
- Vedieť charakterizovať tvorbu vybraného autora katolíckej moderny
- Uvádzať ďalšie príklady duchovného posolstva náboženskej literatúry.
- Vedieť vyhľadať jednotlivé znaky katolíckej moderny na vybranej ukážke a pracovať s nimi.
- Vedia osvojené vedomosti zhodnotiť a popísať ich.

- Vedia popísať obsahovú a formálnu stránku vybranej úkážky.
- Argumentmi zdôvodniť svoje tvrdenia a názory.

Vstup:

- základne vedomosti o lyrickej poézii,
- základne vedomosti z dejín 20. storočia,
- schopnosť verbálne vyjadriť svoj pocit z prečítaného básnického textu,
- schopnosť pomenovať hlavné rozdiely medzi odlišnými poetikami,
- schopnosť pracovať počítačom a s informačnými zdrojmi na internete, schopnosť tieto informácie (pri skupinovej úlohe v súčinnosti so spolužiakmi) pretransformovať do kompaktného výstupu.

Kompetencie:

Komunikácia v materinskom jazyku

- Vyjadrovať fakty, názory ústnou formou
- Prezentovať informácie, čítať s porozumením
Kompetencia vo vede
- Vysvetľovanie priebehu procesu, javu, argumentačné schopnosti, vyvodenie záveru, riešiť úlohy s humanistickým obsahom
Digitálna kompetencia
- Samostatná práca s on-line zdrojmi – vyhľadávanie a výber informácií, analýza a ich spracovanie
- Využívať sociálne siete pri rovesníckom vzdelávaní, pri spolupráci na vypracovaní zadaných úloh
- Využívať na tvorbu prezentácie Power Point.
Naučiť sa učiť
- Čítať umelecký text s porozumením
- Spracovať informácie
- Posudzovanie vlastnej práce, jej výstupov a kritické porovnávanie sa so svojimi rovesníkmi
Spoločenské a občianske kompetencie
- Samostatná práca a tímová práca v menšej skupine

Didaktický problém:

- U žiakov budeme rozvíjať schopnosť kritického myslenia a posilňovať ich interpretačné schopnosti.
- Rovnako u žiaka rozvíjame spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informáciu.
- Modul je vhodný na rozvíjanie medzipredmetových vzťahov.
- Samostatnou prácou na zadanom webqueste žiaci rozvíjajú svoje zručnosti v práci s počítačom a internetom.

Prostriedky: Pri príprave hodiny použijeme počítač a prezentačný softvér, pri výklade látky potrebujeme počítač s reproduktormi a s pripojením na interaktívnu tabuľu na prehrávanie zvuku a obrazu.

Metódy a formy:

- v učebni vybavenou technikou na reprodukciu zvuku a obrazu,
- metódou webquestu,
- analýzou a interpretáciu básne,
- komparáciu jednotlivých prekladových variantov básne,
- diskusiou.

Zdôvodnenie vhodnosti výberu témy:

Poézia príslušníkov katolíckej moderny je napriek svojej rôznorodosti veľmi vhodná na prezentáciu prostredníctvom IKT vzhľadom na:

- jej úzke prepojenie s hudbou a obrazom,
- typickú formu prezentácie – verejné čítania, ktorých zvukový alebo obrazový záznam možno využiť pri vyučovaní.

Štruktúra modulu:

1. **hodina** – výklad – vlastná powerpointová prezentácia s použitím interaktívnej tabule, zadanie úlohy – webquest na danú tému
2. **hodina** – prezentácia webquestov žiakov a diskusia k nim
3. **hodina** – interpretácia vybranej básne a diskusia o otázke duševného vlastníctva a spoľahlivosti internetových zdrojov

Ciele modulu:

- oboznámiť žiakov s vývinovým literárnym hnutím katolíckej moderny
- interpretáciou a porovnávaním konkrétnych básnických ukážok pomenovať typické znaky poézie hlavných predstaviteľov
- maximalizovať využitie IKT pri výklade látky, zadávaním úloh a práci s textom
- naučiť žiakov posúdiť spoľahlivosť internetových zdrojov.
- texty interpretovaných básní dáme žiakom vopred alebo premietneme cez diaprojektor, prípadne na interaktívnu tabuľu.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, anglický jazyk, hudobná výchova, dejepis, náuka o spoločnosti.

Možné využitie IKT:

- webquest – spracovanie informácií na internete do výslednej prezentácie,
- audio – poslech interpretácie básne Rudolfa Dilonga, môže sa využiť aj hudobné pozadie prezentácie pri výklade látky,
- práca s obrázkami – fotografie viažuce sa k téme katolíckej moderny,
- práca s internetovými slovníkmi pri výklade látky a pri analýze a interpretácii textov.

1. hodina modulu

Na výklad spoločensko- historických a kultúrnych okolností vzniku literárnej skupiny katolíckej moderny využijeme powerpointovú prezentáciu s rozličnými multimedialnými súčasťami a hypertextovými odkazmi. Na záver hodiny oboznámime žiakov s úlohou tak, že im na interaktívnu tabuľu premietneme zadanie webquestu a vysvetlíme, čo sa od nich žiada.

Prípravná fáza (dve vyučovacie hodiny):

O katolíckej moderne vedia žiaci zo ZŠ a z predchádzajúcich hodín slovenskej literatúry. V úvode hodiny boli žiaci oboznámení s formou projektového vyučovania – webquestom a témou Život a tvorba Rudolfa Dilonga ako predstaviteľa katolíckej moderny. Táto téma bola navodená metódou brainstormingu. Vzhľadom na to, že žiaci vedia k téme len základné informácie, čiastkové úlohy projektu sme navrhli (žiaci ich mohli dopĺňať).

1. Aká bola spoločenská situácia na Slovensku, v ktorej žil a tvoril Rudolf Dilong? Ktoré prúdy a postoje ovplyvnili tvorbu symbolistov?
2. Nájdite v texte ukážky niektoré z nasledujúcich znakov poetizmu: poézia nezaťažaná ideami, morálkou, históriou a logikou; odpútanie sa od reálneho sveta, príklon k rozprávkovosti.
3. Porovnajte obsah a formu básne Láskavé deti a Smrekovu báseň Písané na sude; rozdielne znaky formulujte aspoň do 3 bodov.

Oboznámili sme žiakov s finálnou podobou projektu – PowerPointová prezentácia, veľký plagát. Žiaci mali čas na výber témy, na rozdelenie sa do skupín a na určenie lídra skupiny. Takisto si vybrali formu výstupu. Vzhľadom na to, že projekt pozostáva z troch pojmov, ktoré žiaci spracovávali, zvolili sme 3 skupiny. V triede je 17 žiakov, výber žiakov do skupín sme neovplyvňovali. Jednotlivé skupiny si vybrali výstupy na základe ich zručností. Žiaci si vybrali takéto výstupy:

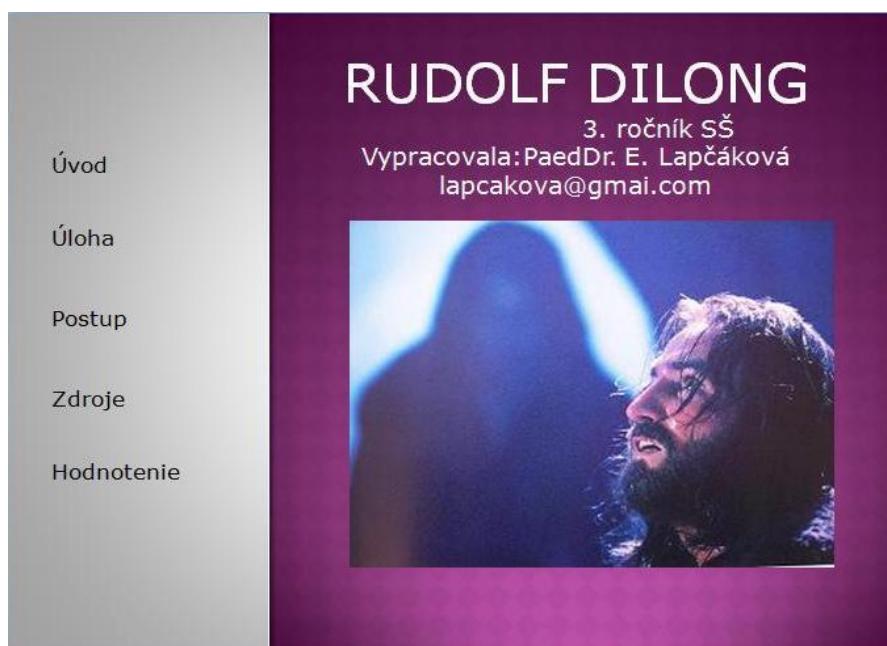
1. skupina –Spoločenská situácia v medzivojnovom období, umelecký kontext– prezentácia v PowerPoint, plagát
2. skupina –Znaky poetizmu v diele- prezentácia v PowerPoint
3. skupina –Porovnanie tvorby básnikov– súvislý text Microsoft Office Word

Každá skupina vypracovala do dvoch týždňov projekt, v ktorom museli samostatne zhromaždiť základné údaje a spracovať ich do požadovaného výstupu. Počas dvoch týždňov prípravy mohli konzultovať prípadné problémy s vyučujúcim. Konzultácie prebiehali buď priamo na vyučovacej hodine, v popoludňajších hodinách alebo prostredníctvom emailu. Žiaci boli upozornení, že pri nedodržaní termínu im bude výsledná známka znížená o jeden stupeň.

Tabuľka 1: Hodnotenie jednotlivých skupín

	rozdelenie úloh v skupine a komunikácia	zvládnutie individuálnych úloh	rozsah a kvalita spracovaných informácií	technická a vizuálny stránka výstupu	prezentácia výsledkov	výsledné hodnotenie v bodoch	výsledné hodnotenie známku
1. sk.	9	8	9	10	10	46	1
2. sk.	3	3	10	10	10	36	3
3. sk.	8	6	8	6	9	37	3

Snímky 1-7: Obsahujú úvodné pokyny k práci s webquestom.

Obrázok 1 Úvod s údajmi o téme, tematickom celku, autorovi Rudolfovi Dilongovi.

Obrázok 2 Motivačný úvod do problematiky webquestu.

ÚLOHA

1. Aká bola spoločenská situácia na Slovensku, v ktorej žil a tvoril Rudolf Dilong?
2. Ktoré prúdy a postoje ovplyvnili tvorbu symbolistov?
3. Nájdite v texte ukážky niektoré z nasledujúcich znakov poetizmu: poézia nezaťažená ideami, morálkou, históriou a logikou; odpútanie sa od reálneho sveta, príklon k rozprávkovosti.
4. Porovnajte obsah a formu básne Láskavé deti a Smrekovu báseň Písané na sude; rozdielne znaky formulujte aspoň do 3 bodov.

Obrázok 3 Úlohy webquestu- Rudolf Dilong.

POSTUP

- ◉ Z určených internetových zdrojov si prečítajte niekoľko textov Rudolfa Dilonga a pokúste sa pomenovať, čo vás na nich najväčšmi zaujalo.
- ◉ Vyhľadajte si informácie, za akých okolností vznikla katolícka moderna na Slovensku.
- ◉ Výstupy môžu mať formu:
 - ◉ Powerpointovej prezentácie s využitím textových a obrázkových zdrojov
 - ◉ Súvislého, kompaktného textu v MS Word blogu

Obrázok 4 Podrobne opisuje, ako žiaci dosiahnu splnenie úlohy.

ZDROJE

❖ <http://www.uluv.sk/sk/web/casopis-rud/archiv/rok-2001/rud-022001/zvierata-ako-prvky-ornamentalnej-skladby>

❖ <http://www.litcentrum.sk>

❖ **HEVIER, D.: Katolícka moderna. Spomienka na anjela. 1. vydanie, Bratislava: HEVI, 1994, s. 14, 15. ISBN 80-85518-47-38**

❖ **Gregorová, I – Lapitka, M: Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a SOS 1. diel. Prvé vydanie, Bratislava: Príroda, spol. s r. o., 2011, s. 56. ISBN 978-80-07-01894-5**

❖ http://sk.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Dilong

Obrázok 5 Odkazy na vopred vybrané stránky, z ktorých žiaci čerpajú informácie pri vypracúvaní zadania.

HODNOTENIE

úroveň riešení	nesplnené	nízka úroveň	možnosti zlepšenia	splnené bez chýb	vzorové riešenie
bodové hodnotenie	0	1–3	4–6	7–9	10
rozdelenie úloh v skupine a komunikácia	nijaké	závažné nedostatky v komunikácii	menšie nedostatky v komunikácii	dobrá spolupráca v rámci skupiny	vynikajúce
zvládnutie individuálnych úloh	nijaké	slabé	priemerné	dobré	vynikajúce
rozsah a kvalita spracovaných informácií	neodovzdané	malé množstvo a nízka kvalita informácií	postačujúce množstvo informácií priemernej kvality	bez väčších nedostatkov	vynikajúca
technická a vizuálna stránka výstupu	neodovzdané	slabá	Priemerná	dobrá	vynikajúca
prezentácia výsledkov	nepripravená	nepresvedčivé vystupovanie	málo zaujímavá prezentácia	bez väčších nedostatkov	vynikajúca

Obrázok 6 Má podobobu tabuľky s presným popisom kritérií a hodnotenia.

ZÁVER

Splnením úlohy tohto webquestu ste si rozšírili rozsah vedomostí o katolíckej moderne- literárnom smere slovenskej medzivojnovovej literatúry. Budete ich môcť využiť nielen na hodinách slovenského jazyka a literatúry pri hlbšom pochopení diel slovenských katolíkov, ale aj pri vytváraní estetická vo výtvarnom umení. Vyskúšali ste si prácu v skupine a naučili sa výsledky prezentovať pred publikom.

Obrázok 7 Krátke zhrnutie webquestu o Rudolfovi Dilongovi.

2. hodina modulu

Venujeme ju predstaveniu riešení zadaného webquestu a celotriednej diskusii k nim.

2.1 Realizácia a prezentácia (tri vyučovacie hodiny):

Samotná realizácia didaktického projektu sa uskutočnila podľa plánu. Jednotlivé skupiny spracovali počas dvoch týždňov teoretické poznatky a praktické úlohy a pripravovali výstup. Prípadné nejasnosti či problémy konzultovali v rámci konzultačných hodín. Prezentácia výsledkov prebiehala v multimediálnej učebni. Každý člen skupiny prezentoval svoju časť projektu, prípadne sa zdôraznila forma participácie na danom projekte. Prezentácie prebiehali v určenom poradí. Jedna zo skupín nestihla dokončiť projekt v požadovanom termíne, preto bola ich prezentácia zaradená ako posledná. Keďže projekt bol medzipredmetový, tak sa prezentácie zúčastnila aj vyučujúca informatiky a dejepisu. Pripravené postery boli umiestnené v učebni multimediálnej komunikácie.

1. skupina

Práca bola prezentovaná v stanovenom termíne. Žiaci si pochvaľovali spoluprácu a komunikáciu v rámci skupiny. Individuálne úlohy zvládli dobre. Rozsah a kvalita spracovaných informácií bola bez väčších nedostatkov. Technickú a vizuálnu stránku výstupu sme hodnotili ako vynikajúcu a rovnako sme ohodnotili aj prezentáciu výsledkov.

2. skupina

Práca bola prezentovaná v stanovenom termíne. V spolupráci a komunikácii v rámci skupiny objavili závažné nedostatky. Do skupinovej práce sa nezapájali všetci členovia skupiny rovnako, niektorí žiaci sa nezapojili vôbec. Zvládnutie individuálnych úloh bolo slabé. Rozsah a kvalita spracovaných informácií bola vynikajúca. Technickú a vizuálnu stránku výstupu sme hodnotili ako vynikajúcu a rovnako sme ohodnotili aj prezentáciu výsledkov.

3. skupina

Práca bola prezentovaná v stanovenom termíne. Žiaci hodnotili spoluprácu a komunikáciu v rámci skupiny ako dobrú kooperáciu. Individuálne úlohy zvládli priemerne. Rozsah a kvalita spracovaných informácií bola bez väčších nedostatkov. Technickú a vizuálnu stránku výstupu sme hodnotili ako priemernú a prezentáciu výsledkov sme ohodnotili väčších nedostatkov.

3. hodina modulu

Jej jadrom bude práca s textom. Najprv sa spoločne pokúsime interpretovať báseň Rudolfa Dilonga Mladý svadobník a potom nastolíme otázku duchovného posolstva tvorby autora a spoľahlivosti internetových zdrojov.

Rudolf Dilong: Mladý svadobník

Šiel akoby sa k živým nevracal
má slová pozdravenia detí mŕtvych
má pozdravenie detí faty morgany
ja si vás pekne pojmem za svoje
konečne čas je žiarit'
je to signál odchodu už odoslaný
je táto plavba v podrobnejšej mape
konečne čas je krúžiť
čas poludnia a ideš s lúčom polárnym
čas čiernych lesov dušu tvoju rozplače
vy mu to odpusťte že raz tak blúdil podivne
hl'a človek nevie koľkokrát sa navráti

Šiel pútnik k moru plný modlitieb
jediný prišiel k cmiteru
a básnik okrem nebies nemá podoby
má obraz nevidím a pozdravujem ho
má obraz Boží nevidím a pozdravujem ho
pane ja nie som námesačník
pane ja nie som idiot
pane ten pútnik číta čas čo má ho voda v oblohe
pane ten pútnik zmení sa
pomaly zrejme dieťa
vidím jak svet sa presypáva v nebesá
a vody vypijú ho stáročí

Šiel postilion s novým kvetom lásky
čo niesol od mora
šiel lovec vzácnych perál bývať do mora
a básnik kľáčiak píše pozdrav na slnce
lež slnca ligotavého sa nikdy nezmocní
len vinári a karbaníci nesú premeny
a štíhly behún s fakľou
sprievody strašné sprievody

Lež mladý svadobník sa nezastavil tam
vo vetre zdal sa byť kvet jeho príliš modrý
v tej istej chvíli spieva opäť inde
v tej istej minúte je tisíc divov dokola
je rýchly život opojením
a krása ktorá zapaluje vesmír
v tej istej minúte

Lež mladý svadobník sa hnevá presne na čas
a hnevá sa na starú lyriku
vy mu to odpusťte že raz tak vravel podivne
hľa človek nevie nevie koľkokrát sa navráti

Úlohy k ukážke

1. Prečítajte si nahlas celú báseň, zamerajte sa na zvukovú stránku. V druhej strofe označte vetné úseky – frázujte tak, aby ste nenarušili básnikov významový plán.

2. Vyhľadajte v slovníku lexikálnych významov slov, ktorým nerozumiete alebo nie celkom rozumiete.

Riešenie: napr. postilión, karbaník, svadobník; postilión – kočíš poštových vozov; karbaník – náruživý kartár; svadobčan – účastník svadby.

3. Pracujte v dvojiciach. Nájdite v texte ukážky pomenovanie osôb a motívy, ktoré sa k nim viažu.

Riešenie: 1. časť/odsek/strofa – ktosi, osoba je nepomenovaná, ale v 4. verši sa identifikuje ako „ja“ – lyrický subjekt; 2. časť – pútnik, básnik, dieťa/identická osoba; 3. časť – postilion/správne postilión, lovec perál, básnik – identická osoba, vinári a karbaníci, behún/bežec, sprievody/dav; 4. a 5. časť – svadobník/svadobčan; lyrický subjekt, básnik, pútnik, lovec, svadobník – hľadanie smeru v živote a v poézii; dieťa – nevinnosť, ranenosť alebo zraniteľnosť; vinári, karbaníci, bežec, sprievody/dav – reálny život tu a teraz, moderná doba.

4. Nájdite verše, ktoré vyjadrujú dominantné pocity chlapca – siroty (napr. smútok, samotu, odvrátenie sa od ľudí k Bohu). Ktoré jazykové prostriedky tieto pocity pomáhajú vyvolať?

Riešenie: napr. prvé tri a posledné tri verše – príchod z odvrátenej strany šťastia; mŕtve deti, deti faty morgany/ len v predstave/ v spomienkach na detstvo; paradox: čas poludnia, ale lúč je polárny; čierna farba lesov – nešťastie; prosba o odpustenie, lebo blúdil, nenachádzal správnu cestu.

5. Nájdite verše, ktoré vo vás vyvolávajú opačný pocit. Pomenujte ho. Diskutujte o symboloch a jazykových prostriedkoch, ktoré tento pocit vyvolali.

Riešenie: napr. pocit úľavy, očakávania; príslovka konečne – úľava, symbolika: signál k odchodu (z temnoty, samoty); plavba, čas krúžiť (kruh ako symbol harmónie, návratu).

6. Nájdite v básni typický prvok básne – pásma.

Riešenie: motív cesty, cestovania, hľadania.

7. Nájdite v ukážke miesto, kde sa v básnikových predstavách odráža doba, v ktorej žije.

Riešenie: napr. rýchlosť je znázornená napr. paralelným radením motívov, dejov, ktoré sa odohrávajú v tej istej chvíli, v tej istej minúte, epitetom rýchly, hyperbolou tisíc divov...; pozitívny vzťah: tisíc divov dokola, rýchly život je opojením, krása zapaluje vesmír; poznámky&. R. D. mal povest' moderného človeka, napr. svojho času ako jeden z mála Bratislavčanov jazdil (aj v sutane) na motorke; zúčastňoval a na spoločenskom živote bratislavských intelektuálov.

8. Prečo sa báseň volá Mladý svadobník? Na akej svadbe sa lyrický subjekt zúčastňuje? Kto sa s kým alebo čím snúbi?

9. Prečítajte si pozorne poslednú strofu. Ako súvisí hnev mladého svadobníka na starú lyriku so zmenou, ktorú chystá pútnik/ básnik (2. časť)?

10. Usporiadajte položky osnovy tak, aby zodpovedali rozloženiu v básni Mladý svadobník: Pamätník, Avantgardný umelec, Modernistický umelec, Člen katolíckej moderny, Dieťa.

11. Súhlasíte, že báseň Mladý svadobník je poznačená nadrealizmom? Svoj názor podporte citáciou veršov s nadrealistickými znakmi.

Riešenie: tendencia k pásmovitosti – nepravidelná strofa/skôr odsek; polytematickosť, voľný verš: kolísavá dĺžka verša, nepravidelná stopa, chýba interpunkcia, zahmlenosť významu, automatizovaný text – radenie asociovaných predstáv za sebou, výrazová stereotypnosť, opakovacie figúry (začiatky veršov, syntaktické konštrukcie, opakovaný dvanásty a posledný verš, exotickosť).

2. 2 Vyučovacia hodina č. 2 – Ján Smrek

Tematický celok: 15. LYRICKÁ POÉZIA- VOLNÝ VERŠ, Impresionizmus a senzualizmus, učebnica s. 46, 60

Téma: Život a tvorba Jána Smreka ako predstaviteľa vitalizmu.

Ročník: 3. ročník SŠ (3 vyučovacie hodiny)

Ciele:

- Žiak sa oboznámi s literárnym hnutím vitalizmu.
- Interpretáciou a porovnaním konkrétnych básnických ukážok sa naučí pomenovať typické znaky poézie hlavných predstaviteľov vitalizmu.

Po skončení projektu by mali študenti vedieť:

- Poznať charakteristické črty vitalizmu.
- Vedieť, kde sa využívajú texty vitalizmu.
- Vedieť, čo je vitalizmus jej význam v bežnom živote.
- Vedieť charakterizovať vybraného autora- Jána Smreka.

- Uvádzať ďalšie príklady duchovného posolstva vitalizmu(Emila Boleslava Lukáča).
- Jednotlivé znaky katolíckej vitalizmu vedieť vyhľadať a pracovať s nimi.
- Vedia ich zhodnotiť a popísať.
- Vedia popísať obsahovú a formálnu stránku vybranej úkážky.
- Argumentmi zdôvodniť svoje tvrdenia a názory.
- Uviesť príklady zaujímavých útvarov a ich význam pre dôležitosť v literatúra.
- Realizovať získané vedomosti o vybraných útvaroch.

Vstup:

- základne vedomosti o lyrickej poézii,
- základne vedomosti z dejín 20. storočia,
- schopnosť verbálne vyjadriť svoj pocit z prečítaného básnického textu,
- schopnosť pomenovať hlavné rozdiely medzi odlišnými poetikami,
- schopnosť pracovať počítačom a s informačnými zdrojmi na internete,
- schopnosť tieto informácie (pri skupinovej úlohe v súčinnosti so spolužiakmi) pretransformovať do kompaktného výstupu.

Kompetencie:

- Žiak využíva IKT pri zadaní úlohy – vypracovať webquest.
- Žiak sa učí ústne prezentovať výsledky svojho výskumu.
- Žiak sa učí posudzovať spoľahlivosť informačných zdrojov a rešpektovať duševné vlastníctvo.

Didaktický problém:

- U žiakov budeme rozvíjať schopnosť kritického myslenia a posilňovať ich interpretačné schopnosti.
- Rovnako u žiaka rozvíjame spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informáciu.
- Modul je vhodný na rozvíjanie medzipredmetových vzťahov.
- Samostatnou prácou na zadanom webqueste žiaci rozvíjajú svoje zručnosti v práci s počítačom a internetom.

Prostriedky:

- pri príprave hodiny použijeme počítač a prezentačný softvér
- pri výklade látky potrebujeme počítač s reproduktormi a s pripojením na interaktívnu tabuľu na prehrávanie zvuku a obrazu
- učebnica Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií stredných odborných škôl, 1. diel
- odborná literatúra
- digitálne technológie – PC, internet

Metódy :

- práca s literatúrou – čítanie odborného textu s porozumením
- rovesnícke vzdelávanie
- vysvetľovanie

- riadená diskusia
- experime

Formy:

- individuálna a skupinová práca
- samostatná práca s internetom

Zdôvodnenie vhodnosti výberu témy:

Poézia príslušníkov katolíckej moderny je napriek svojej rôznorodosti veľmi vhodná na prezentáciu prostredníctvom IKT vzhľadom na:

- jej úzke prepojenie s hudbou,
- typickú formu prezentácie – verejné čítania, ktorých zvukový alebo obrazový záznam možno využiť pri vyučovaní.

Štruktúra modulu:

- **hodina** – výklad – vlastná powerpointová prezentácia s použitím interaktívnej tabule, zadanie úlohy – webquest na danú tému
- **hodina** – prezentácia webquestov študentov a diskusia k nim
- **hodina** – interpretácia vybranej básne a diskusia o otázke duševného vlastníctva a spoľahlivosti internetových zdrojov

Ciele modulu:

- oboznámiť žiakov s vývinom literárnym hnutím katolíckej moderny
- interpretáciu a porovnávaním konkrétnych básnických ukážok pomenovať typické znaky poézie hlavných predstaviteľov
- maximalizovať využitie IKT pri výklade látky, zadávaní úloh a práci s textom
- naučiť žiakov posúdiť spoľahlivosť internetových zdrojov

Texty interpretovaných básni buď dať žiakom vopred na vlastnú internetovú stránku na stiahnutie alebo ich premietnuť cez diaprojektor, prípadne na interaktívnu tabuľu.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, anglický jazyk, hudobná výchova, dejepis, náuka o spoločnosti.

Možné využitie IKT:

- webquest – spracovanie informácií na internete do výslednej prezentácie,
- audio – poslech interpretácie básne Jána Smreka, ukážka z rozhlasovej relácie venovanej vitalistom, ktorá je k dispozícii v internetovom archíve SR; môže sa využiť aj ako hudobné pozadie prezentácie pri výklade látky,
- video – ukážka z filmu o Jánovi Smrekovi,
- práca s obrázkami – fotografie viažuce sa k téme vitalistov a Jána Smreka,
- práca s internetovými slovníkmi pri výklade látky a pri analýze a interpretácii textov.

1. hodina modulu

Prípravná fáza (dve vyučovacie hodiny):

O vitalizme vedia žiaci zo ZŠ a z predchádzajúcich hodín slovenskej literatúry len málo informácií. V úvode hodiny boli žiaci oboznámení s formou projektového vyučovania – webquestom a témou Život a tvorba Jána Smreka ako predstaviteľa vitalizmu. Táto téma bola navodená metódou brainstormingu. Vzhľadom na to, že žiaci vedia k téme len základné informácie, čiastkové úlohy projektu sme navrhli (žiaci ich mohli dopĺňať).

1. Aká bola spoločenská situácia na Slovensku, v ktorej žil a tvoril Ján Smrek? Aké životné postoje v sebe nesie názov vitalizmus?
2. Aké boli životné postoje Jána Smreka?
3. Prečítajte si ukážky Jána Smreka a vypíšte údaje, ktoré charakterizujú jeho život a osobnosť.
4. Rozdeľte sa na skupiny. Každá skupina si vyberie jednu tému a pokúsi sa napísať príležitostnú báseň a/la Smrek.

Oboznámili sme žiakov s finálnou podobou projektu – PowerPointová prezentácia, veľký plagát. Žiaci mali čas na výber témy, na rozdelenie sa do skupín a na určenie lídra skupiny. Takisto si vybrali formu výstupu. Vzhľadom na to, že projekt pozostáva z troch pojmov, ktoré žiaci spracovávali, zvolili sme 3 skupiny. V triede je 17 žiakov, výber žiakov do skupín sme neovplyvňovali. Jednotlivé skupiny si vybrali výstupy na základe ich zručností. Žiaci si vybrali takéto výstupy:

1. skupina – Spoločenská situácia v medzivojnovom období, umelecký kontext–súvislý text Microsoft Office Word, vitalizmus- prezentácia v PowerPoint
2. skupina – Životné postoje básnika- prezentácia v PowerPoint
3. skupina – Informácia o živote básnika– prezentácia v PowerPoint
4. Výstupy- Tvorba žiakov- každý jeden žiak v treide mal napísať básničku ála Smrek

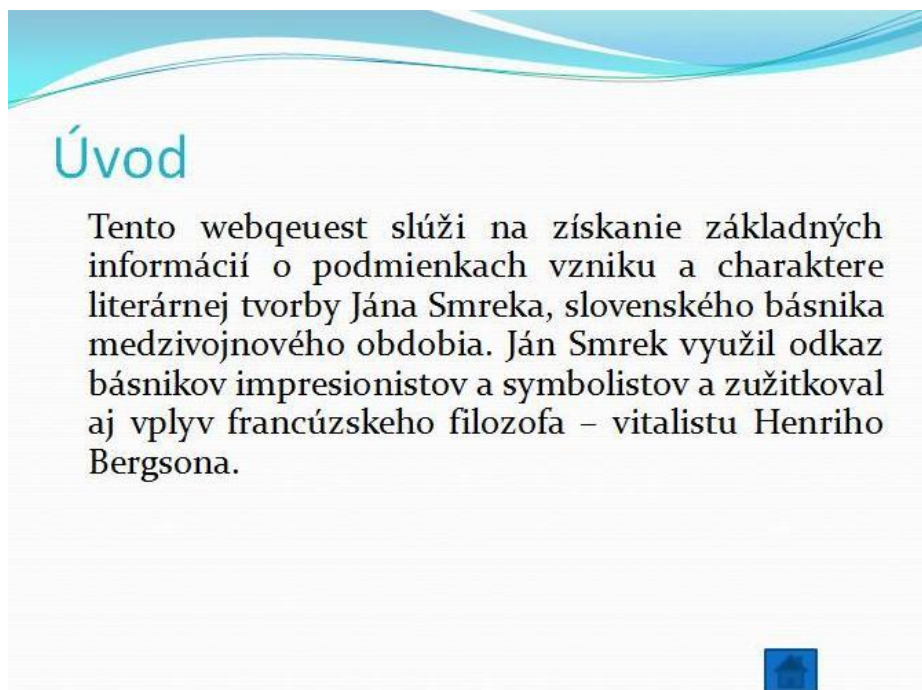
Každá skupina vypracovala do dvoch týždňov projekt, v ktorom museli samostatne zhromaždiť základné údaje a spracovať ich do požadovaného výstupu. Počas dvoch týždňov prípravy mohli konzultovať prípadné problémy s vyučujúcim. Konzultácie prebiehali buď priamo na vyučovacej hodine, v popoludňajších hodinách alebo prostredníctvom emailu. Žiaci boli upozornení, že pri nedodržaní termínu im bude výsledná známka znížená o jeden stupeň

Na výklad spoločensko-historických a kultúrnych okolností vzniku literárnej skupiny katolíckej moderny využijeme powerpointovú prezentáciu s rozličnými multimediálnymi súčasťami a hypertextovými odkazmi. Na záver hodiny oboznámime žiakov s úlohou tak, že im na interaktívnu tabuľu premietneme zadanie webquestu a vysvetlíme, čo sa od nich žiada.

Snímky 1 - 7: Obsahujú úvodné pokyny k práci s webquestom.

Obrázok 1 Úvod s údajmi o téme, tematickom celku, autorovi Jánovi Smrekovi.

Obrázok 2 Motivačný úvod do problematiky webquestu.

Úloha

1. Aká bola spoločenská situácia na Slovensku, v ktorej žil a tvoril Ján Smrek?
2. Aké boli životné postoje Jána Smreka?
3. Aké významy v sebe nesie názov vitalizmus?
4. Prečítajte si ukážky J. Smreka a vypíšte údaje, ktoré charakterizujú jeho život a osobnosť.
5. Rozdeľte sa na skupiny. Každá skupina si vyberie jednu tému a pokúsi sa napísať príležitostnú báseň a 'la Smrek.

Obrázok 3 Úlohy webquestu - Ján Smrek.

Postup

- Z určených internetových zdrojov si prečítajte niekoľko textov od Jána Smreka a pokúste sa pomenovať, čo vás na nich najväčšmi zaujalo.
- Vyhľadajte si informácie, za akých okolností vznikala vitalistická a protivojnová tvorba Jána Smreka.
- Výstupy môžu mať formu:
- Powerpointovej prezentácie s využitím textových a obrázkových zdrojov
- Súvislého, kompaktného textu v MS Word blogu

Obrázok 4 Podrobne opisuje, ako dosiahnu splnenie úlohy.

Zdroje

❖ Smrek, J.: *Písané na sude*. Bratislava: elán, 1996, s. 2- 15. ISBN 80- 967646-0

❖ <http://www.litcentrum.sk>

❖ Gregorová, I – Lapička, M: *Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a SOS 1. diel*. Prvé vydanie, Bratislava: Príroda, spol. s r. o., 2011, s. 46, 47. ISBN 978-80-07-01894-5

Obrázok 5 Odkazy na vopred vybrané stránky, z ktorých žiaci čerpajú informácie pri vypracúvaní zadania.

Hodnotenie

úroveň riešenia	nesplnené	nízka úroveň	možnosti zlepšenia	splnené bez chýb	vzorové riešenie
bodové hodnotenie	0	1-3	4-6	7-9	10
rozdelenie úloh v skupine a komunikácia	nijaké	závažné nedostatky v komunikácii	menšie nedostatky v komunikácii	dobrá spolupráca v rámci skupiny	vynikajúce
zvládnutie individuálnych úloh	nijaké	slabé	priemerné	dobré	vynikajúce
rozsah a kvalita spracovaných informácií	neodovzdané	malé množstvo a nízka kvalita informácií	postačujúce množstvo informácií priemernej kvality	bez väčších nedostatkov	vynikajúca
technická a vizuálna stránka výstupu	neodovzdané	slabá	Priemerná	dobrá	vynikajúca
prezentácia výsledkov	nepripravená	nepresvedčivé vystupovanie	málo zaujímavá prezentácia	bez väčších nedostatkov	vynikajúca

Obrázok 6 Má podobobu tabuľky s presným popisom kritérií a hodnotenia.

Záver

Splnením úlohy tohto webquestu ste si rozšírili rozsah vedomostí o Jánovi Smrekovi – slovenskom básnikovi medzivojnového obdobia. Prečítali ste si „štepné rýmy, vymýšľané nie na večnosť, ale pre chvíľkové potešenie modranských vinohradníkov“. Vyskúšali ste si prácu v skupine a naučili sa výsledky prezentovať pred publikom.

Obrázok 7 Krátke zhrnutie webquestu o Jánovi Smrekovi.

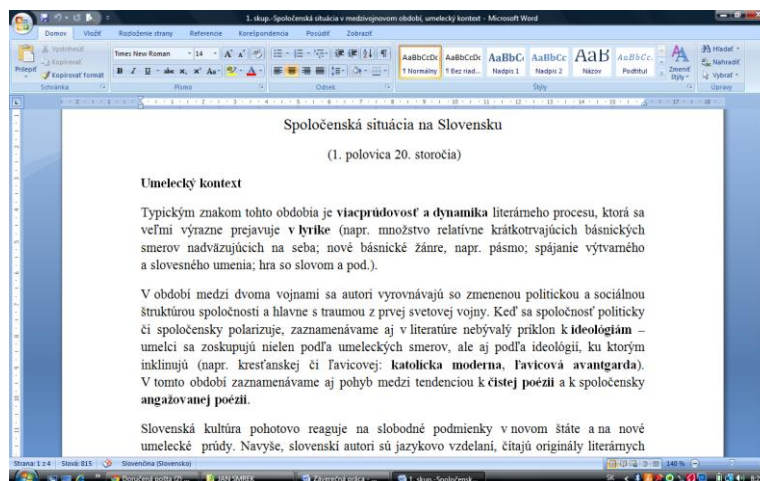
2. hodina modulu

Jej jadrom bolo vyhodnotenie skupinových prác.

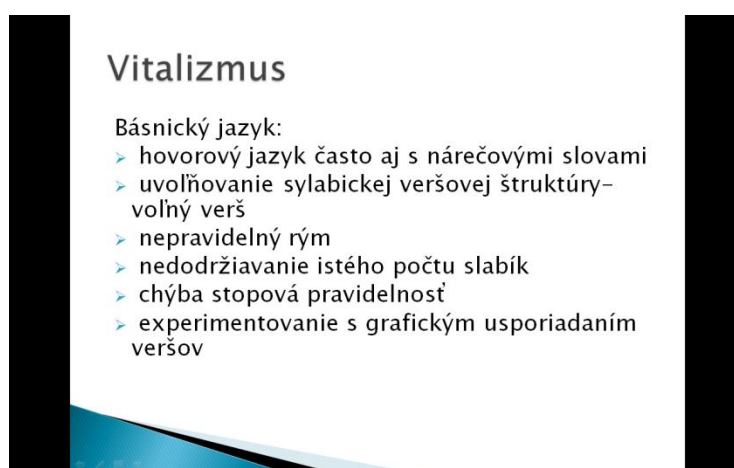
Realizácia a prezentácia (tri vyučovacie hodiny):

Samotná realizácia didaktického projektu sa uskutočnila podľa plánu. Jednotlivé skupiny spracovali počas dvoch týždňov teoretické poznatky a praktické úlohy a pripravovali výstup. Prípadné nejasnosti či problémy konzultovali v rámci konzultačných hodín. Prezentácia výsledkov prebiehala v multimedialnej učebni. Každý člen skupiny prezentoval svoju časť projektu, prípadne sa zdôraznila forma participácie na danom projekte. Prezentácie prebiehali v určenom poradí. Jedna zo skupín nestihla dokončiť projekt v požadovanom termíne, preto bola ich prezentácia zaradená ako posledná. Keďže projekt bol medzipredmetový, tak sa prezentácie zúčastnila aj vyučujúca dejepisu a informatiky. Pripravené postery boli umiestnené v multimedialnej učebni.

1. skupina - Spoločenská situácia v medzivojnovom období, umelecký kontext – súvislý text MS Word (obrázok č.11) a vitalizmus - prezentácia v PowerPoint (obrázok č.12)

Obrázok 1: Ukážka práce 1. skupiny

Obrázok 2: Ukážka z prezentácie 1. skupiny

Práca bola prezentovaná v stanovenom termíne. Žiaci si pochvalovali spoluprácu a komunikáciu v rámci skupiny, kde prebiehala dobrá spolupráca. Individuálne úlohy zvládli dobre. Rozsah a kvalita spracovaných informácií bola postačujúca s informáciami priemernej kvality. Technickú a vizuálnu stránku výstupu sme hodnotili ako dobrú a prezentáciu výsledkov sme ohodnotili bez väčších nedostatkov.

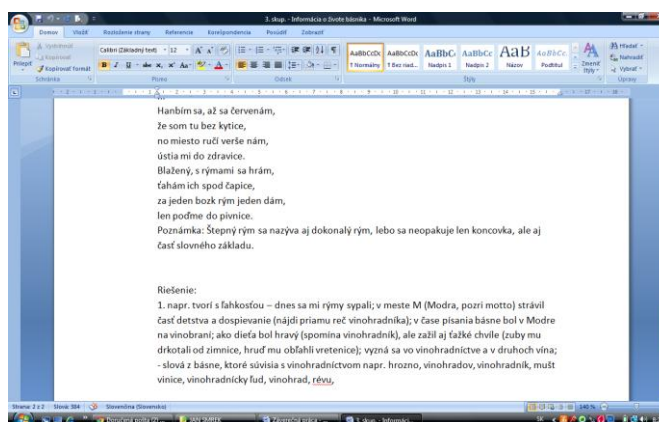
2. skupina – Životné postoje básnika – prezentácia v PowerPoint (obrázok č.13).

Obrázok 3: Ukážka z prezentácie 2. skupiny

Práca bola prezentovaná v stanovenom termíne. V spolupráci a komunikácii v rámci skupiny objavili závažné nedostatky. Do skupinovej práce sa nezapájali všetci členovia skupiny rovnako, niektorí žiaci sa nezapojili vôbec. Zvládnutie individuálnych úloh bolo slabé. Rozsah a kvalita spracovaných informácií bola vynikajúca. Technickú a vizuálnu stránku výstupu sme hodnotili ako vynikajúcu a rovnako sme ohodnotili aj prezentáciu výsledkov.

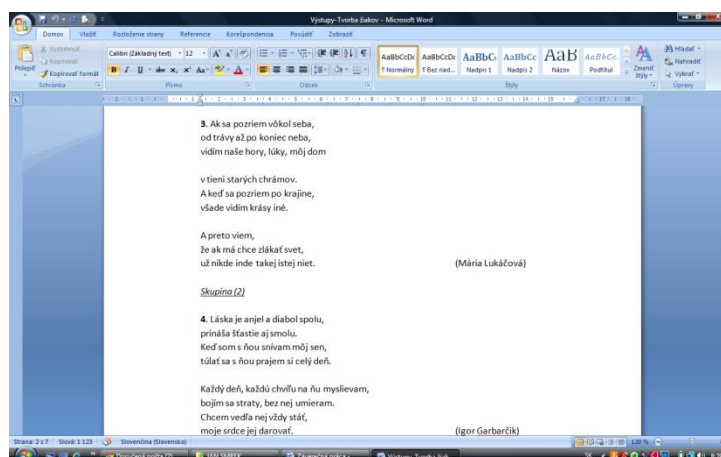
3. skupina – Informácie o živote básnika (práca s textom) – súvislý text MS Word (obrázok č. 14).

Obrázok 4: Ukážka z práce 3. skupiny

Práca bola prezentovaná v stanovenom termíne. Žiaci hodnotili spoluprácu a komunikáciu v rámci skupiny ako dobrú kooperáciu. Individuálne úlohy zvládli priemerne. Rozsah a kvalita spracovaných informácií bola bez väčších nedostatkov. Technickú a vizuálnu stránku výstupu sme hodnotili ako priemernú a prezentáciu výsledkov sme ohodnotili väčších nedostatkov.

Výstupy - Tvorba žiakov- súvislý text MS Word (obrázok č.15).

Obrázok 5: Ukážka žiackych prác

Práce boli hodnotené ako priemerné. Ocenili sme, že sa do tvorby zapojili všetci žiaci. Hodnotenie prác sme zahrnuli do skupinového hodnotenia prezentácií.

Tabuľka 2: Hodnotenie jednotlivých skupín

	rozdelenie úloh v skupine a komunikácia	zvládnutie individuálnych úloh	rozsah a kvalita spracovaných informácií	technická a vizuálna stránka výstupu	prezentácia výsledkov	výsledné hodnotenie v bodoch	výsledné hodnotenie známku
1. sk.	8	8	6	7	8	37	3
2. sk.	9	9	9	9	10	46	2
3. sk.	9	9	9	6	9	42	2

Všetky práce boli určené ako študijný materiál, a preto museli žiaci v prácach nedostatky opraviť a až opravené práce boli poskytnuté ostatným skupinám. Výsledné hodnotenie sa však už nezmenilo.

3. hodina modulu

Jej jadrom bude práca s textom. Najprv sa spoločne pokúsime interpretovať báseň Jána Smreka Písané na sude, potom nastolíme otázku duchovného posolstva tvorby autora a spoľahlivosti internetových zdrojov.

Ján Smrek: Písané na sude

Dnes sa mi rýmy sypali
ako mak z makovice,
keď ženy hrozno obrali
a hravé, ružolíce
z vinohradov sa zlietali
v krdľoch jak prepelice
a spod brán na mňa kývali:
Pod'ťe k nám do pivnice!

Bolo to v septembrový deň
v tom meste, malom síce,
no staroslávnom,, ako viem
už z prvej učebnice.
Monogram mesta toho, M,
vrytý kaligrafice,
na dlaniach nosia (hl'ad'ťe len!)
ctiteľ'ov státisíce.

Keď ma tie žienky volali,
bystré jak veverice,
a zrakmi uist'ovali,
že nie sú rehol'nice,
a keď sa pri nich usmiali
aj babky mäkkolíce,
čo po šibalsky žmurkali,
že pečú jaternice,

a keď aj vinohradník sám
otvoril okenice
a vrael: „Jeseň ide k nám,
fúka už cez ulice,
ho hreje muš' a, prisahám,
mám aj glg slivovice,
len pod'ťe, ved' vás pamätám
keď krátke nohavice

sme ešte spolu nosili
a jednej do lavice
sme ako žiaci chodili,
aj z jednej počtovnice
úlohy sme sa učili
a potom cez vinice
sme krížom-krážom brúsili,
stvárali daromnice...“

Srdce mi zalial tepla prúd.
Spomienky – zlato rýdze.

Vinohradnícky tento ľud
mne šťastia zo studnice
už vtedy dával uchlipnúť,
keď zuby od zimnice
mi drkotali, keď mi hrud'
obláhli vretenice.

Aj ja som strihal vinohrad, révu bral pod nožnice,
viem rod od rodu rozoznať
ako hus od kačice.
Rozoznám maligán a grád
jak hada od hadice
kto by chcel vodnár do mňa liať,
zhodím ho zo stolice.

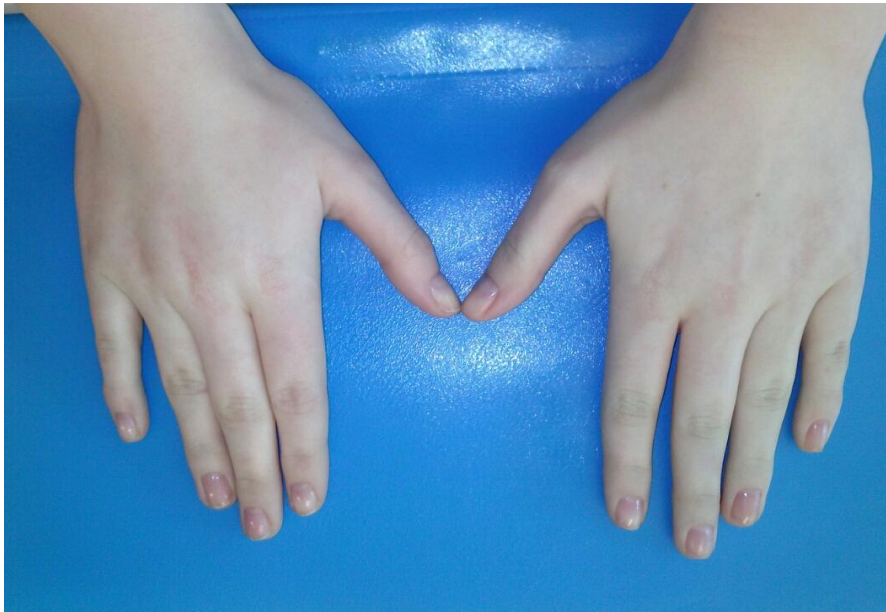
...

Hanbím sa, až sa červenám,
že som tu bez kytice,
no miesto ručí verše nám,
ústia mi do zdravice.
Blažený, s rýmami sa hrám,
ťahám ich spod čapice,
za jeden bozk rým jeden dám,
len pod'me do pivnice.

Úlohy k ukážke

1. Prečítajte si ukážku a vypíšte údaje, ktoré charakterizujú život a osobnosť J. Smreka. (napr. tvorí s ľahkosťou – *dnes sa mi rýmy sypali*; v meste M (Modra, pozri motto) strávil časť detstva a dospievanie (nájdí priamu reč vinohradníka); v čase písania básne bol v Modre na vinobraní; ako dieťa bol hravý (spomína vinohradník), ale zažil aj ťažké chvíle (*zuby mu drkotali od zimnice, hrud' mu obláhli vretenice*); vyzná sa vo vinohradníctve a v druhoch vína)
2. Ak je niekto *poeta natus a rýmy sa mu sypú ako mak z makovice*, neznamená to, že majstrovsky nezvládol básnický jazyk. Vypíšte príklady na rôzne výrazové prostriedky. (napr. **štepny rým** – pozri poznámku; trópy: napr. **prirovnania** (*rýmy sa sypali ako mak z makovice, ženy sa zlietali jak prepelice, ženy bystré jak veverice, rod od rodu rozoznať ako hus od kačice, rozoznám maligán a grád jak hada od hadice*); **metafory**: *mušt hreje, srdce mi zalial tepla prúd, spomienky – zlato rýdze, uchlipnúť šťastia zo studnice, hrud' mi obláhli vretenice, bral révu pod nožnice*; **personifikácia**: *jeseň ide k nám*; synekdocha: *krátke nohavice sme ešte spolu nenasili, jednej do lavice sme ako žiaci chodili, z jednej počtovnice úlohy sme sa učili*)
3. Vypíšte z básne slová, ktoré súvisia s vinohradníctvom. Slová, ktorým nerozumiete, nájdite v dostupných zdrojoch. (napr. *hrozno, vinohradov, vinohradník, mušt, vinice, vinohradnícky ľud, vinohrad, révu, rod* (vína), *maligán, grád, vodnár*; *maligán* = cukornatosť; čím viac *maligánov* – stupňov cukru – bolo v mušte, tým sa víno považovalo za cennejšie; *grád* = množstvo alkoholu v nápoji, *vodnár* = víno z hroznových výliskov a vody)
4. Aj dnes sa niekedy *otvárajú pivnice*? Vyberte z básne slogan, ktorý by prilákal turistov. (napr. Malokarpatská vínna cesta, o beračkové slávnosti; *Pod'te k nám do pivnice*)

5. Ako chápete obsah druhej strofy? Ako sa volá vedná disciplína, ktorá sa zaoberá čiarami na rukách?

6. Všimnite si, ako je báseň *Písané na sude* napísaná po formálnej stránke (strofa, rým, počet slabík vo verši).
7. Metódou brainstormingu spíšte najzaujímavejšie aktuálne témy, ktoré vás zaujímajú.
8. Rozdeľte sa na skupiny. Každá skupina si vyberie jednu tému a pokúsi sa napísať príležitostnú báseň a' la Smrek.
9. Zorganizujte si na hodine súťaž o najlepšiu príležitostnú báseň.
10. Spracujte informácie o rodákoch- spisovateľov a literárnych dielach viažucich sa na niektoré zo slovenských miest ako referát.

3 VYHODNOTENIE VYUČOVACÍCH HODÍN

V našej práci sme navrhli netradičné formy získavania a upevňovania vedomostí na hodinách literatúry. Po ich odskúšaní priamo na hodinách môžeme zhodnotiť ich použitie.

Túto formu práce sme realizovali v III. A triede s počtom žiakov 17. Vyučovacia hodina bola venovaná upevňovaniu gramatických a pravopisných pravidiel.

Využitie interaktívnej prezentácie hodnotíme pozitívne a výhody jej využitia môžeme zhodnotiť nasledovne:

- ovládanie prezentácie sa ponechalo na žiaka, ktorý si sám volil tempo práce,
- pri práci s prezentáciou si žiak uvedomil úroveň svojich vedomostí,
- vizuálny vnem umožnil žiakom lepšie a trvalejšie zapamätanie si poznatkov,
- prezentácia odstránila monotónnosť výkladu učiteľa a prispela k efektívnejšiemu vnímaniu informácií,
- táto forma práce zvýšila pravdepodobnosť lepšieho osvojenia si poznatkov, lebo žiaci pri práci využívali rôzne myšlienkové operácie,
- učiteľ mohol zaradiť všetky potrebné informácie, ktoré mal žiak na vyučovacej hodine získať a na základe ich zvládnutia odpovedať na úlohy,
- žiakom sme poskytli možnosť zdokonaľiť sa v práci s lexikografickými príručkami.

Nevýhodou interaktívnej prezentácie je to, že ju vzhľadom na materiálne podmienky školy nemôžeme realizovať častejšie. Takisto sme mali obavy z reakcie žiakov, či pochopia zmysel tejto formy práce.

Spätná väzba od žiakov však bola veľmi pozitívna. Od žiakov sme žiadali, aby ústne zhodnotili takto vedenú hodinu, poukázali na jej výhody a nevýhody a aby zhodnotili aj úpravu a prehľadnosť prezentácie. Žiaci kladne hodnotili najmä to, že:

- mohli pracovať s IKT netradičnou a novou formou,
- vyučovaním pomocou IKT sa naučili viac v porovnaní s klasickou metódou,
- vedomosti získané týmto štýlom budú môcť využiť aj v budúcnosti,
- študijný materiál bol spracovaný prehľadne,
- vyučovanie pomocou IKT zvýšilo ich záujem o slovenský jazyk a literatúru,
- mohli pracovať vlastným tempom,
- získali poznatky o lexikografických príručkách.

Nevýhodou, ktorú uvádzali žiaci, bol časový limit na vypracovanie úloh. Niektorí sa obávali práce s počítačmi.

3.1 Vyhodnotenie webquestu

Využitie webquestu pri získavaní a upevňovaní vedomostí o Rudolfovi Dilongovi a Jánovi Smrekovi sme odskúšali na hodinách slovenskej literatúry v III. A triede s počtom žiakov 17.

Využitie metódy webquestu na hodine literatúry sa nám osvedčilo. **Výhody** využitia webquestu sú:

- táto aktivita bola pre žiakov zaujímavá, pretože IKT sú každodennou súčasťou ich života, a preto došlo k zvýšeniu ich záujmu o túto aktivitu ,
- žiakom sme poskytli možnosť stať sa spolutvorcami študijných materiálov, aby mohli byť používané inými žiakmi a to viedlo k ich zodpovednejšiemu prístupu k práci a získavaniu nových poznatkov,
- kombinácia individuálnej a skupinovej práce prispeli k tomu, že si žiaci začali viac uvedomovať, aký dopad má ich individuálna práca na celkový výsledok skupinovej práce a následné hodnotenie skupinovej práce, vysvetlením úloh v triede sa predišlo ich nesprávnej interpretácii a v ďalšej časti už boli žiaci schopní plniť úlohy samostatne,
- uvedomenie si vlastnej zodpovednosti za vyriešenie čiastkovej úlohy viedlo k zodpovednejšiemu prístupu k práci aj u menej snaživých žiakov,
- vyhľadávanie a práca s informáciami z internetových odkazov viedla k rozvoju myšlienkových operácií, ako sú napr. : analýza, syntéza, porovnávanie, konkretizácia,
- vystupovanie žiakov pred triedou ukázalo ich schopnosť argumentovať, logicky spájať časti prehovoru a využívať primerané mimojazykové prostriedky,
- výsledky práce prezentovali žiaci vo forme prezentácie v PowerPointe, pri ktorej využili aj svoje zručnosti získané na hodinách informatiky.

Takúto formu práce ohodnotili žiaci ako veľmi zaujímavú a páčilo sa im najmä to, že mohli pracovať v skupine, získali nové zručnosti v oblasti IKT, nové poznatky zo slovenskej literatúry a že mohli vytvoriť učebnú pomôcku, ktorá bude slúžiť aj ostatným žiakom. Práca s informačnými technológiami bola pre chlapcov zaujímavejšia. Žiaci nemali problém s vyhľadávaním literárnych informácií. So záujmom spracovávali získané informácie a pri ich zostavovaní využili odporúčané internetové odkazy.

Nevýhodou, ktorú žiaci pri práci pocítovali, bola organizácia práce, ak si niektorý člen skupiny nesplnil úlohu v stanovenom termíne. Problémom bola aj komunikácia v skupine , lebo žiaci mali aj iné povinnosti, a preto si zosynchronizovanie práce a času občas vyžadovalo viac úsilia. *Nevýhodou* webquestu bola závislosť od počítačovej vybavenosti a rýchlosti internetovej siete.

ZÁVER

V našej práci sme sa venovali vytvoreniu metodiky vyučovacích hodín so zameraním na získavanie a upevňovanie poznatkov o Rudolfovi Dilongovi a na získavanie a upevňovanie a vedomosti o Jánovi Smrekovi. Pri realizácii týchto vyučovacích hodín sme sa snažili použiť inovatívne formy vyučovania pomocou interaktívnej prezentácie a webquestu.

Príprava na tieto hodiny je dosť náročná pre učiteľa najmä z časového hľadiska. Súčasne sa musí neustále vzdelávať v oblasti informačných technológií, aby napredoval pred svojimi žiakmi. Výsledky výstupov a hodnotenie žiakov však ukázali, že využívanie inovatívnych postupov potláča pasivitu žiakov a rozvíja ich kompetencie. Táto forma práce bola pre žiakov zaujímavá a poskytla im možnosť práce s IKT, ktoré sú zároveň súčasťou ich každodenného života.

V práci sme sa zamerali na zdôraznenie dôležitosti hľadania adekvátnych vyučovacích metód a oboznámenia sa s novými možnosťami vyučovania gramatiky. Vytvorili sme interaktívnu prezentáciu a webquest, ktoré sú využiteľné na hodinách slovenského jazyka. Pri ich realizácii na hodinách sme si potvrdili názor, že inovatívne vyučovacie hodiny patria aj na hodiny slovenského jazyka a literatúry.

Veríme, že vypracované inovatívne metódy práce na hodinách slovenského jazyka a literatúry sa stanú inšpiráciou aj pre kolegov, ktorí pristupujú k takej forme aktivity na hodinách slovenského jazyka a literatúry s obavami.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Hincová, K., Húsková, A. Metodika výučby slovenského jazyka a literatúry v rámci nových pedagogických dokumentov. 2011. Bratislava. Metodicko-pedagogické centrum. 2011
2. Gregorová, I., Lapitka, M. 2011. Literatúra III pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. 1. diel. Bratislava. Príroda. 2011. ISBN: 978-80-07-01895-5
3. Hlásna, S. a kol. Úvod do pedagogiky. 2006. Nitra. Enigma. 2006. ISBN: 80-89132-29-4
4. Jurčo, J., Obert, V. Didaktika literatúry. 1984. Bratislava. SPN. 1984.
5. Katuščák, D. Ako písať záverečné a kvalifikačné práce. 2004. Nitra. Enigma. 2004. ISBN: 80-89123-10-3
6. Moderná didaktická technika v práci učiteľa. Košice. Elfa, s.r.o. 2010. ISBN: 978-80-8086-135-3
7. Obert, V. State z didaktiky literatúry. 1990. Učebné texty pre štúdium slovenskej literatúry. Nitra. Pedagogická fakulta v Nitre. 1990. ISBN: 80-85183-09-9
8. Obert, V. Komunikatívnosť v čitateľskej recepcii a interpretácii. 1998. 2. preprac., dopln. vyd. Nitra. Univerzita Konštatína Filozofa v Nitre. Fakulta humanitných vied. 1998. ISBN: 80-8050-158-0
9. Petlák, E. Všeobecná didaktika. 2004. 2. vyd. Bratislava. IRIS, 2004. ISBN: 80-89018-64-5
11. Premena školy s využitím informačných a komunikačných technológií. 2010. Košice. Elfa, s.r.o. 2010. ISBN: 978-80-8086-143-8
12. Sabol, J., Andričík, M., Hevier, D., Kesselová, J., Milčák, M. 2010. Využitie informačných a komunikačných technológií v predmete slovenský jazyk a literatúra pre stredné školy. Učebný materiál – modul 3. Košice. Elfa, s.r.o. 2010. ISBN: 978-80-8086-150-6
13. Štátny vzdelávací program. Slovenský jazyk a literatúra. ISCED 3. 2009. Štátny pedagogický ústav. 2009.
14. Štátny vzdelávací program. Slovenský jazyk a literatúra. Vzdelávacia oblasť: jazyk a komunikácia. Príloha ISCED 3A. Vzdelávacie štandardy zo slovenského jazyka a literatúry pre gymnáziá a SOŠ a pre 5. – 8. ročník gymnázií s osemročným štúdiom. Bratislava. 2009.
15. Turek, I. 2008. Didaktika. Bratislava. Iura Edition. 2008. ISBN: 978-80-8078-198-9
16. Využitie informačných a komunikačných technológií v predmete slovenský jazyk a literatúra pre stredné školy. Košice. Elfa, s.r.o., 2010. 196 s. ISBN: 978-80-8086-150-6

Dostupné na internete:

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/gymnazia/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_a_literatura_isced3.pdf

http://zlatýfond.sme.sk/dielo/1011/Dilong_Mlady-svadobnik/1#ixzz1UTJlshy0

<http://www.statpedu.sk/sk/Statny-vzdelavaci-program/Statny-vzdelavaci-program-pre-gymnaziaISCED-3a/Jazyk-a-komunikacia.alej>

http://www.mpc-edu.sk/library/files/metodika_v_u_by_sjal_web.pdf